

18 กันยายน 2568

เรียน ผู้จัดการ

สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกแห่ง

ที่ ธปท. ว. 6122/2568 เรื่อง นำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับ
หลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเครดิตจำนวน 4 ฉบับ

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเครดิตของสถาบันการเงิน ซึ่งประกอบด้วยประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยจำนวน 4 ฉบับ เพื่อสนับสนุนให้สถาบันการเงินสามารถทำและบริหารความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมสินเชื่อและธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงเพื่อลดภาระในการดำเนินการของสถาบันการเงิน โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ 34/2568 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit) และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ 35/2568 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์อิง (Factoring) ปรับปรุงหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อเพื่อการค้าและการทำธุรกรรมแฟกเตอร์อิงทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ที่มีการทำประกันภัยสินเชื่อทางการค้า (trade credit insurance) และมีสถาบันการเงินเป็นผู้รับประกันตามกรมธรรม์หรือเป็นผู้รับโอนสิทธิจากผู้รับประกันตามกรมธรรม์นั้น โดยให้สถาบันการเงินสามารถนับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย หรือบริษัทประกันภัยที่มีหน่วยงานกำกับดูแลและได้รับการจัดอันดับเครดิตในระดับที่สามารถลงทุนได้ เป็นลูกหนี้ในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่แทน ตามมูลค่าที่ได้รับประกัน เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการทำธุรกรรมสินเชื่อเพื่อการค้าและการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องของสถาบันการเงิน

2. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ 36/2568 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืม ปรับปรุงหลักเกณฑ์โดยขยายขอบเขตให้ธนาคารพาณิชย์ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย รับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศได้เพิ่มเติม ซึ่งลูกหนี้ดังกล่าวต้องเป็นลูกหนี้ตามสัญญาสินเชื่อที่มีธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศร่วมกับเจ้าหนี้อื่นเป็นเจ้าหนี้ร่วมกัน (syndicated loan) และมีการจัดชั้นเป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (performing) เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถบริหารจัดการพอร์ตสินเชื่อและบริหารความเสี่ยงได้ดียิ่งขึ้น

3. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ 37/2568 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต (Risk Participation) ปรับปรุงหลักเกณฑ์โดยขยายขอบเขตการทำธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์ ด้วยการเพิ่มประเภทของสินทรัพย์อ้างอิงให้ครอบคลุมถึง

ธุรกรรมแฟ็กเตอร์และการค้าประกัน และเพิ่มประเภทของคู่สัญญาให้รวมถึงบริษัทประกันภัยในต่างประเทศ ที่มีหน่วยงานกำกับดูแลและได้รับการจัดอันดับเครดิตในระดับที่สามารถลงทุนได้ เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ สามารถทำธุรกรรมและบริหารความเสี่ยงได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงปรับปรุงแนวทางการบันทึกบัญชี เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีที่เปลี่ยนแปลงไป

ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงขอส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยจำนวน 4 ฉบับข้างต้น ซึ่งได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 142 ตอนพิเศษ 305 ง ลงวันที่ 16 กันยายน 2568 แล้ว และจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

เขมวันต์ ศรีสวัสดิ์

(นางสาวเขมวันต์ ศรีสวัสดิ์)

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

ผู้ว่าการ แทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน 4 ฉบับ

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5837, 0 2356 7365

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ CP-RPD@bot.or.th

เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িং (Factoring)

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อแก่ลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการ โดยการรับโอนหนี้ทางการค้าจากลูกค้าซึ่งเรียกว่าธุรกิจแฟกเตอร์িং (factoring) เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับผู้ประกอบการ รวมทั้งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) ซึ่งธุรกรรมดังกล่าวครอบคลุมถึงการบริหารบัญชีลูกหนี้ การเรียกเก็บหนี้ทางการค้า และการรับความเสี่ยงในหนี้ที่ลูกหนี้ของลูกค้าผิดนัด โดยในช่วงที่ผ่านมาได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลมาเป็นลำดับจนครอบคลุมการรับโอนหนี้ทางการค้าทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ แบ่งเป็นธุรกิจแฟกเตอร์িংที่ผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์িংให้สินเชื่อโดยการจ่ายหรือชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามที่กำหนดในสัญญาแฟกเตอร์িংทันที (funded factoring) และธุรกิจแฟกเตอร์িংประเภทที่ยังไม่มีการจ่ายหรือชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามที่กำหนดในสัญญาจนกว่าจะครบกำหนดการจ่ายชำระหนี้ของลูกค้า และลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด (unfunded factoring) ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลโดยมุ่งเน้นให้ธนาคารพาณิชย์สามารถบริหารความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งการพิจารณาความเสี่ยงและผลตอบแทน (risk and reward) เป็นสำคัญ ทั้งนี้ สำหรับธุรกิจแฟกเตอร์িংระหว่างประเทศให้เป็นไปตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากลขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องที่ได้มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายไว้อย่างชัดเจนและมีการบังคับใช้ที่เป็นสากล เช่น General Rules for International Factoring (GRIF)

การปรับปรุงประกาศในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและบริหารความเสี่ยงได้ดียิ่งขึ้น อันจะเป็นการสนับสนุนการค้าให้เป็นไปอย่างคล่องตัว และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการ โดยเฉพาะ SMEs จึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংให้รองรับกรณีที่มีการประกันความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกิจแฟกเตอร์িংทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ภายใต้หลักการเดิมในการกำกับดูแลที่พิจารณาความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกหลักเกณฑ์อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์ริงได้ตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

3. ประกาศที่ยกเลิก

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 20/2555 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์ริง (Factoring) ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2555

4. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน ทุกแห่ง

5. เนื้อหา

5.1 คำจำกัดความ

ในประกาศฉบับนี้

“ธุรกิจแฟกเตอร์ริง” หมายความว่า ธุรกิจที่ลูกค้าตกลงโอนหรือจะโอนหนี้ทางการค้า ภายในประเทศหรือระหว่างประเทศให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ริง โดยผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ริงนั้น ตกลงจะให้สินเชื่อ หรือรับความเสี่ยงในหนี้ที่ลูกหนี้ของลูกค้าผิดนัด ซึ่งรวมถึงการรับที่จะดำเนินธุรกรรม อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างรวมกัน ดังต่อไปนี้

- (1) บริหารบัญชีลูกหนี้
- (2) เรียกเก็บหนี้ทางการค้า

ผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ริงตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ริงอื่นซึ่งรับโอนหรือตกลงที่จะรับโอนหนี้ทางการค้าจากผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ริงตามวรรคหนึ่งและรับที่จะดำเนินการตาม (1) หรือ (2) ของวรรคหนึ่งด้วย

“ผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ริงระหว่างประเทศด้านการส่งออก (export factor)” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า หรือบริษัทประกัน ทั้งในและต่างประเทศ ที่เป็นผู้รับโอนหนี้ทางการค้าจากลูกค้าที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) เป็นสมาชิกขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่ถือปฏิบัติตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากลขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และ

(2) ได้รับการจัดอันดับเครดิตเป็นระดับที่สามารถลงทุนได้ (investment grade) จากการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) ทั้งนี้ สำหรับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าของรัฐที่ไม่มีการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก อนุโลมให้ใช้อันดับเครดิตของประเทศที่จดทะเบียนจัดตั้งแทนได้

“ผู้ประกอบการแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า หรือบริษัทประกัน ทั้งในและต่างประเทศ ที่เป็นผู้ค้าประกันการชำระหนี้ของลูกค้าและอาจทำหน้าที่ให้ข้อมูลประวัติด้านเครดิตของลูกค้าต่อผู้ประกอบการแฟกเตอร์ด้านการส่งออกที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เป็นสมาชิกขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่ถือปฏิบัติตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากลขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และ

(2) ได้รับการจัดอันดับเครดิตเป็นระดับที่สามารถลงทุนได้ (investment grade) จากการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) ทั้งนี้ สำหรับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าของรัฐที่ไม่มีการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก อนุโลมให้ใช้อันดับเครดิตของประเทศที่จดทะเบียนจัดตั้งแทนได้

“สัญญาแฟกเตอร์” หมายความว่า สัญญาที่ทำขึ้นระหว่างธนาคารพาณิชย์ฝ่ายหนึ่ง กับลูกค้าอีกฝ่ายหนึ่ง โดยลูกค้าตกลงโอนและธนาคารพาณิชย์ตกลงรับโอนหนี้ทางการค้าที่ลูกค้ามีสิทธิเรียกร้องเหนือลูกหนี้ เพื่อดำเนินธุรกรรมภายใต้ธุรกิจแฟกเตอร์ และให้หมายความรวมถึงกรณีที่ธนาคารพาณิชย์รับโอนหรือตกลงที่จะรับโอนหนี้ทางการค้าจากผู้ประกอบการแฟกเตอร์มาอีกทอดหนึ่งด้วย

“ลูกค้า” หมายความว่า ผู้ขายสินค้าหรือบริการแก่ลูกหนี้ และมีสิทธิได้รับชำระหนี้สำหรับจำนวนหนี้ทางการค้าจากลูกหนี้

“ลูกหนี้” หมายความว่า ผู้ซื้อสินค้าหรือบริการจากลูกค้าและมีหน้าที่ต้องชำระหนี้ อันเนื่องมาจากหนี้ทางการค้าให้แก่ลูกค้า ซึ่งต่อมาลูกค้าได้โอนสิทธิการรับชำระหนี้ทางการค้านั้นให้แก่ธนาคารพาณิชย์ตามสัญญาแฟกเตอร์

“หนี้ทางการค้า” หมายความว่า เงินค่าสินค้าหรือบริการที่ลูกหนี้ต้องชำระให้แก่ลูกค้านั้นเนื่องมาจากการขายสินค้าหรือบริการ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการขายสินค้าหรือบริการที่มีการเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (letter of credit: L/C)

“การบริหารบัญชีลูกหนี้” หมายความว่า การจัดทำทะเบียนและ/หรือรายงานบัญชีลูกหนี้ การตรวจสอบข้อมูลเครดิตและสถานภาพของลูกหนี้ การควบคุมดูแลยอดหมุนเวียนและยอดคงค้างของลูกหนี้ให้เหมาะสม

“มาตรฐานการบัญชี” หมายความว่า มาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

5.2 หลักการ

การประกอบธุรกิจแฟกเตอร์จึงเป็นธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อระยะสั้น เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ผู้ประกอบการทั้งการค้าที่เกิดขึ้นภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยที่ในปัจจุบันผู้ประกอบการแฟกเตอร์ระหว่างประเทศที่เป็นสมาชิกองค์กรกลางระหว่างประเทศจะต้องถือปฏิบัติตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานที่องค์กรกลางระหว่างประเทศนั้นบังคับใช้ ซึ่งจะกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์ทั้งที่อยู่และไม่อยู่ภายใต้แนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากล หากประสงค์จะประกอบธุรกิจแฟกเตอร์จึงต้องมีความพร้อมในด้านระบบการวิเคราะห์สินเชื่อ การบริหารความเสี่ยง การติดตามหนี้ และการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลเช่นเดียวกับที่ใช้ในการประกอบธุรกิจให้สินเชื่อโดยทั่วไปของธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องคำนึงถึงคุณภาพของลูกค้าและลูกหนี้เป็นหลัก มิใช่มุ่งเน้นเพียงการเพิ่มปริมาณธุรกรรม เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวจะมีผลกระทบโดยตรงต่อฐานะและผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์

หลักเกณฑ์การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยมุ่งเน้นให้ธนาคารพาณิชย์สามารถบริหารความเสี่ยงของตนเองได้อย่างเหมาะสม โดยธนาคารพาณิชย์ต้องมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะธุรกรรม ธุรกิจของลูกค้าและลูกหนี้และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี และมีการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติในการประกอบธุรกิจ รวมถึงระบบงานและระเบียบการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนและเหมาะสมเพียงพอที่จะรองรับการประกอบธุรกิจได้ และต้องมีระบบการควบคุมภายในที่ดี อาทิ จัดให้มีขั้นตอนและวิธีการประเมินเครดิตของลูกค้าและลูกหนี้ที่เหมาะสม เป็นต้น

5.3 คุณสมบัติของธนาคารพาณิชย์ที่ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์

ธนาคารพาณิชย์ที่ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์จึง ต้องมีคุณสมบัติและปฏิบัติตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

5.3.1 มีฐานะการเงินและฐานะการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถกันเงินสำรองได้ครบถ้วนและดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์และภาระผูกพันไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดหรือสั่งการเป็นกรณีพิเศษ รวมทั้งสามารถดำรงอัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ ได้ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีการสั่งการเป็นกรณีพิเศษ

5.3.2 มีระบบงาน ระบบข้อมูล และมีบุคลากรเพียงพอเพื่อรองรับการทำธุรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยบุคลากรดังกล่าวจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และประสบการณ์เพียงพอ

ธนาคารพาณิชย์ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংต้องยื่นหนังสือแสดงความจำนงค์ที่จะประกอบธุรกิจดังกล่าวที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์**ต่อธนาคารแห่งประเทศไทยตามที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน** โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะแจ้งผลการพิจารณาให้ธนาคารพาณิชย์นั้นทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับหนังสือแสดงความจำนงค์และเอกสารที่เกี่ยวข้องถูกต้องครบถ้วน หากธนาคารแห่งประเทศไทยมิได้แจ้งผลการพิจารณาภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংแล้ว

5.4 ขอบเขตในการประกอบธุรกิจ

5.4.1 ขอบเขตในการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ที่ไม่ใช้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংทั้งธุรกรรมการค้าภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยแบ่งได้ 2 ประเภทดังนี้

(1) ธุรกิจแฟกเตอร์িংที่ผู้ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংให้สินเชื่อโดยการจ่ายหรือชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามที่กำหนดในสัญญาแฟกเตอร์িংทันที (funded factoring)

(2) ธุรกิจแฟกเตอร์িংที่ผู้ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংยังไม่มี การจ่ายหรือชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามที่กำหนดในสัญญาแฟกเตอร์িংจนกว่าจะครบกำหนดการจ่ายชำระหนี้ของลูกค้าหนี้และลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด (unfunded factoring)

ทั้งนี้ ในการทำสัญญาแฟกเตอร์িংตาม (1) และ (2) ผู้ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor) จะอยู่ในฐานะผู้ค้าประกันการชำระหนี้ของลูกค้าหนี้ และในการทำสัญญาแฟกเตอร์িংตาม (2) ผู้ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংระหว่างประเทศด้านการส่งออก (export factor) จะอยู่ในฐานะผู้ค้าประกันการชำระหนี้ให้แก่ผู้ขายสินค้า

5.4.2 ขอบเขตในการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยสามารถประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศนี้ โดยจำกัดขอบเขตธุรกรรมเฉพาะธุรกิจแฟกเตอร์িংภายในประเทศ ซึ่งลูกค้าและลูกหนี้จะต้องเป็นผู้ประกอบการในประเทศและมีมูลหนี้ที่จะรับโอนสิทธิเรียกร้องในการรับชำระหนี้เป็นสกุลเงินบาท ทั้งนี้ ขอบเขตการประกอบธุรกิจต้อง

เป็นไปตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยขอบเขตการประกอบธุรกิจและขอบเขตการทำธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย รวมทั้ง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

5.5 หลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ

5.5.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องมีระบบการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการทำธุรกรรมดังนี้

(1) คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์ **รวมถึงคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์** ต้องมีความรู้ความเข้าใจในธุรกรรมและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง

(2) คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์**หรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์**ต้องจัดให้มีระบบงานอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยเป็นผู้กำหนด อนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบนโยบาย กลยุทธ์ ขั้นตอนการปฏิบัติในการประกอบธุรกิจ ระเบียบและวิธีการบริหารความเสี่ยง ระบบการควบคุมภายใน ระบบการจัดการ และระบบบัญชี

(3) ระบบงานที่เกี่ยวข้องกับระเบียบและวิธีการบริหารความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอร์িংอย่างน้อยต้องครอบคลุมเรื่องดังต่อไปนี้

(3.1) ระบบการวิเคราะห์เครดิตของลูกค้าและลูกหนี้โดยเฉพาะกรณีการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอร์িংแบบไม่มีสิทธิไถ่เบียที่ธนาคารพาณิชย์ไม่มีสิทธิเรียกร้องหรือไถ่เบียให้ลูกค้าชำระหนี้แทนลูกหนี้ที่ผิดนัด ซึ่งต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลเครดิตลูกค้าและลูกหนี้ที่จะรับโอนให้ เป็นไปตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์ และมีระบบการกำหนดวงเงินสินเชื่อของลูกค้า โดยพิจารณาถึงหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาให้สินเชื่อตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด เช่น การกำหนดเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อที่จำเป็น ได้แก่ ใบกำกับสินค้า (invoice) และเอกสารการค้าอื่น ๆ

(3.2) ระบบการติดตามหนี้ที่รับโอนมาตามสัญญาแฟ็กเตอร์িং ซึ่งจะช่วยให้ธนาคารพาณิชย์ทราบข้อมูลเกี่ยวกับลูกหนี้และลูกค้า เช่น ความมีอยู่จริงของหนี้ทางการค้าที่รับโอน คุณภาพการชำระหนี้ของลูกหนี้ และการปฏิบัติตามข้อตกลงการค้า

(3.3) การบริหารความเสี่ยงด้วยเครื่องมือต่าง ๆ เช่น การประกันภัย หรือการเรียกเงินประกันตามคุณภาพของลูกค้าและประเภทของธุรกรรม รวมทั้งการกระจายความเสี่ยง อันเกิดจากการกระจุกตัวของลูกค้าในภาคอุตสาหกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง

(3.4) ระบบการจัดเก็บข้อมูลและการจัดทำรายงานเพื่อการติดตามวิเคราะห์ และประเมินผลการประกอบธุรกิจ เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถตรวจสอบได้

5.5.2 ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดให้มีสัญญาแพ็คเกจริงเป็นหนังสือและมอบให้แก่ลูกค้าเก็บไว้เป็นหลักฐาน 1 ฉบับ เพื่อเป็นการเปิดเผยข้อมูลและทำความเข้าใจกับลูกค้าเกี่ยวกับธุรกรรม โดยในสัญญาดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดกำหนดไว้อย่างชัดเจนดังต่อไปนี้

- (1) จำนวนวงเงินที่จะรับโอน
- (2) สิทธิเรียกร้องที่จะรับโอน หรือวิธีการเลือกสิทธิเรียกร้องดังกล่าว
- (3) วิธีการในการคำนวณอัตราดอกเบี้ย ค่าตอบแทนและผลประโยชน์ที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้า โดยให้แนบรายละเอียดไว้กับคู่ฉบับของสัญญาที่มอบให้แก่ลูกค้า
- (4) ค่าใช้จ่ายและเบี้ยปรับต่าง ๆ
- (5) อายุสัญญา

ทั้งนี้ รายละเอียดตาม (3) และ (4) ธนาคารพาณิชย์อาจจัดทำเป็นเอกสารแนบท้ายสัญญาอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาได้

5.5.3 การแก้ไข เพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย ค่าตอบแทน ผลประโยชน์ที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้า ค่าใช้จ่าย หรือเบี้ยปรับต่าง ๆ ตามสัญญาแพ็คเกจริงนั้น ธนาคารพาณิชย์จะต้องมีหนังสือแจ้งให้ลูกค้าทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 14 วัน ก่อนที่จะมีการแก้ไข เพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เว้นแต่ธนาคารพาณิชย์มีการตกลงกับลูกค้าเป็นอย่างอื่น มิฉะนั้น ธนาคารพาณิชย์จะสามารถเรียกดอกเบี้ย ค่าตอบแทน ผลประโยชน์ที่เรียกเก็บจากลูกค้า ค่าใช้จ่าย หรือเบี้ยปรับต่าง ๆ ได้เพียงเท่าที่ระบุไว้ในสัญญา

5.6 หลักเกณฑ์การกำกับดูแล

5.6.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแพ็คเกจริงโดยพิจารณาจากความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ รวมทั้งต้องตรวจสอบดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด และให้ถือปฏิบัติตามรายละเอียดของแต่ละประเภทธุรกิจแพ็คเกจริงที่กำหนดในเอกสารแนบ โดยมีหลักเกณฑ์การกำกับดูแล สรุปได้ดังนี้

หัวข้อ	หลักเกณฑ์การกำกับดูแล
1. การวิเคราะห์สินเชื่อ	พิจารณาตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์
2. การรู้จักลูกค้า (KYC / CDD)	ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
3. การบันทึกบัญชี	ปฏิบัติตามหลักการของมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง

หัวข้อ	หลักเกณฑ์การกำกับดูแล
4. การนับลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	ปฏิบัติตามหลักความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ โดยการคำนวณจำนวนเงินสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมแพ็คเกจเดียวกับบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้ธนาคารพาณิชย์นับรวมกับธุรกรรมการให้สินเชื่อลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือแก่บุคคลหลายคนรวมกันในโครงการหนึ่งโครงการใด หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน เมื่อสิ้นวันหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกินกว่าที่ธนาคารพาณิชย์สามารถทำได้ตามที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit)
5. การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (RWA)	ปฏิบัติตามหลักความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ

นอกจากนั้น ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์การจัดชั้นและการกันเงินสำรอง การดำรงเงินกองทุน การสอบทานเงินให้สินเชื่อและภาระผูกพัน และแบบรายงานที่เกี่ยวข้องที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 3 กันยายน 2568

(นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5837, 0 2283 6955

การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอร์িং

1. คำจำกัดความ

“สัญญาแฟ็กเตอร์แบบมีสิทธิไล่เบี่ย (with recourse)” หมายความว่า สัญญาแฟ็กเตอร์ที่ธนาคารพาณิชย์มีสิทธิเรียกร้องหรือไล่เบี่ยให้ลูกค้าชำระหนี้แทนลูกหนี้ที่ผิดนัด

“สัญญาแฟ็กเตอร์แบบไม่มีสิทธิไล่เบี่ย (without recourse)” หมายความว่า สัญญาแฟ็กเตอร์ที่ธนาคารพาณิชย์ไม่มีสิทธิเรียกร้องหรือไล่เบี่ยให้ลูกค้าชำระหนี้แทนลูกหนี้ที่ผิดนัด

2. หลักเกณฑ์การกำกับดูแล

ธนาคารพาณิชย์ต้องประกอบธุรกิจแฟ็กเตอร์িংโดยพิจารณาจากความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ รวมทั้งต้องตรวจสอบดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยมีหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอร์িংแต่ละประเภท ดังต่อไปนี้

2.1 ธุรกิจแฟ็กเตอร์িংภายในประเทศ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

	กรณีสัญญาแฟ็กเตอร์ แบบมีสิทธิไล่เบี่ย	กรณีสัญญาแฟ็กเตอร์ แบบไม่มีสิทธิไล่เบี่ย
1. การวิเคราะห์สินเชื่อ	ให้พิจารณาตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์	
2. การรู้จักลูกค้า (KYC / CDD)	ให้ทำความรู้จักกับลูกค้าที่ติดต่อกับธนาคารพาณิชย์	
3. การบันทึกบัญชีลูกหนี้	ให้บันทึกลูกค้า	ให้บันทึกลูกหนี้
4. การนับลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	ให้นับลูกค้า	ให้นับลูกหนี้
5. การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (RWA)	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกค้า	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

ทั้งนี้ กรณีธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอร์িংภายในประเทศและมีการประกันการชำระหนี้ของลูกค้า ให้ใช้หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมการค้าประกันหรือการรับประกันความเสี่ยงแล้วแต่กรณี

2.2 ธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

2.2.1 กรณีสัญญาแฟกเตอร์แบบมีสิทธิไต่เบี่ย: ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมแฟกเตอร์ภายในประเทศกรณีสัญญาแฟกเตอร์แบบมีสิทธิไต่เบี่ย ตามข้อ 2.1

2.2.2 กรณีสัญญาแฟกเตอร์แบบไม่มีสิทธิไต่เบี่ย

(1) กรณีสัญญาแฟกเตอร์ที่มีผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor) เป็นผู้ค้าประกันการจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้หากผิดนัดชำระหนี้ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

(1.1) สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการส่งออก (export factor)

	ประเภท funded factoring	ประเภท unfunded factoring
1. การวิเคราะห์สินเชื่อ	ให้พิจารณาตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์	
2. การรู้จักลูกค้า (KYC / CDD)	ให้ทำความรู้จักกับลูกค้าที่ติดต่อกับธนาคารพาณิชย์	
3. การบันทึกบัญชีลูกหนี้	ให้บันทึกผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)	ให้เปิดเผยภาระผูกพันที่ธนาคารพาณิชย์จะจ่ายหนี้ทางการค้าให้กับลูกค้า
4. การนับลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	ให้นับผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)	
5. การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (RWA)	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor) ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกรรมนอกงบดุลประเภทภาระผูกพันอื่น (CCF 100%)

(1.2) สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)

	ประเภท funded factoring และ ประเภท unfunded factoring
1. การวิเคราะห์สินเชื่อ	ให้พิจารณาตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์
2. การรู้จักลูกค้า (KYC / CDD)	ให้ทำความรู้จักกับลูกหนี้ที่ติดต่อกับธนาคารพาณิชย์
3. การบันทึกบัญชีลูกหนี้	ให้เปิดเผยภาระผูกพันที่ธนาคารพาณิชย์มีต่อผู้ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการส่งออก (export factor)
4. การนับลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	ให้นับลูกหนี้
5. การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (RWA)	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกรรมนอกงบดุลประเภทภาระผูกพันอื่น (CCF 100%)

ทั้งนี้ กรณีธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศแบบไม่มีสิทธิไถ่เบี่ยและมีการประกันการชำระหนี้ของลูกหนี้ ให้ใช้หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมการค้าประกันหรือการรับประกันความเสี่ยงแล้วแต่กรณี

(2) กรณีอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ใน (1)¹ ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมแฟกเตอร์ภายในประเทศ ตามข้อ 2.1

¹ เช่น 1) กรณีที่ไม่มีผู้ค้าประกันการจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้หากผิดนัดชำระหนี้ 2) กรณีที่ผู้ค้าประกันการจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้ไม่ใช่ผู้ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor) หรือ 3) กรณีที่ผู้ค้าประกันการจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้เป็นผู้รับประกันภัยสินเชื่อทางการค้า (trade credit insurance)